

eurex

Klíčové slovo Euroregionu Nisa

Lesy / Čistá Nisa / Silniční doprava / Hospodářství / Cestovní ruch / Historie / Ochrana památek
Ochrana před ohroženími a riziky / Rovné příležitosti / Statistika / Školství / Knihovny
Veřejné zdraví / Zdravotnické záchranné služby / Spolupráce vysokých škol

Tento projekt je spolufinancován z Evropského fondu
pro regionální rozvoj prostřednictvím Euroregionu NISA.

Obsah

Lesy	4
Čistá Nisa	6
Silniční doprava	8
Hospodářství	10
Cestovní ruch	12
Historie	14
Ochrana památek	16
Ochrana před katastrofami	18
Rovné příležitosti	20
Statistika	22
Školství	24
Knihovny	26
Veřejné zdraví	28
Zdravotnické záchranné služby	30
Školství, spolupráce vysokých škol v ERN	32

Lesy v Euroregionu Nisa jsou opět zelené
 Osou trojzemí je stále čistší Lužická Nisa
 Přeshraniční silnice musí být prioritou
 Na cestě ke společnému hospodářskému
 prostoru Koordinace cestovního ruchu je
 nezbytná Deset mezinárodních konferencí,
 deset sborníků Ochrana a péče o památky
 by měla být evropskou „značkou“
 Euroregionu Nisa Bezpečnost je vším, vše
 bez bezpečnosti je nic Rovné příležitosti
 pro muže, ženy i postižené

Hledání věrohodných a srovnatelných údajů
 Společná výuka bourá předsudky a posiluje
 identitu Knihy a knihovny jsou základní
 prvky evropské integrace a spolupráce
 Hygienici si vyměňují informace o drogách,
 AIDS i kvalitě vody Pro záchranáře jsou
 nejdůležitější společná cvičení a výměnné
 kurzy Mobilita studentů a překonávání
 jazykových bariér

Lesy v Euroregionu Nisa jsou opět zelené

Lesy v oblasti Trojzemí byly od 70. let soustavně ničeny v důsledku znečištění ovzduší. Poškozeny byly zejména Jizerské hory a Krkonoše na české a polské straně. Významné škody však byly zaznamenány i ve vyšších partiích Žitavských hor a v údolí Nisy.

NĚMECKÝ LESNÍK
CHRISTOPH SCHURR

Vedoucí úřadu, Úřad zemského rady
v Budyšíně, okresní lesní správa

Minulost

Emise z německých a polských uhelných elektráren zapříčinily poškození a vymírání lesů, zvýšenou kyselost lesní půdy, velká omezení pro zalesňování, zničenou krajinu, zhoršení vodohospodářských poměrů a dalších ekologických funkcí lesní krajiny.

Skupina Lesy řešila od samotného začátku ochranu přírody v lesích, zejména zachování ohrožených ekosystémů a druhů. Prvních de-

set let jejího působení byla v popředí výměna informací o ekologické katastrofě a projektech týkajících se přímo odstraňování škod. V roce 1998 například vznikla studie: Zpráva o stavu lesů v Euroregionu Nisa. V roce 2002 se konala 1. konference v Rotstein na téma Ochranné vápnění půdy. Příspěvky z ní byly vydány ve společném sborníku.

Současnost

Kromě řady vlastních aktivit v oblasti ekologického vzdělávání a lesní propagace pořádáme stále častěji i společné akce. OSN vyhlásila rok 2011 Mezinárodním rokem lesů, což byl dobrý základ pro společné aktivity. Například studijní cesta pracovní skupiny EU týkající se lesního reprodukčního materiálu (CZ-PL-D), Dolnoslezský lesní festival ve Vratislavi (PL-D), Lesní konference Jak běží čas lesu a jak běží čas lidem na zámku Frýdlant spojená s otevřením česko-německé výstavy (CZ-D), Festival Dary lesů ve Lwowku Ślaském (PL-D) a další.

Budoucnost

V příštích letech je třeba ve skupině Eurex Lesy vyřešit několik věcných problémů, jako hospodářské využívání lesů, mimo jiné i pro účely zásobování energií, nebo řešit rozporuplný přístup k hodnotným lesním fondům, např.

soustavě NATURA 2000, který je jiný na straně lesníků a jiný u ochránců přírody. Důležitá je také otázka komunikace, neboť nepostačující znalost mateřského jazyka partnerů komplikuje vzájemné pochopení.

Pracovní skupina Lesy se bude snažit zintenzivnit spolupráci v rámci konkrétních projektů, např. vytvořit varovný protipovodňový systém, protipožární lesní dozor, monitoring lesních škod a škod způsobovaných zvěří. Společně chce mimo jiné ověřit financování společenských, ekologických a kulturních služebních funkcí lesů, např. odpočinek a cestovní ruch, ochrana přírody a věnovat se otázkám společného vzdělávání v této oblasti.

Lesy v Euroregionu jsou opět zelené. Jako německý lesník vyjadřuji velké uznání významným úspěchům v oblasti kultury lesů, kterých dosáhli naši polští a čeští kolegové. (Christoph Schurr, německý lesník)

Osou trojzemí je stále čistší Lužická Nisa

Vzduch, voda a vývoj přírody se na hranici nezastaví. Aktivní utváření krajiny v hraničních regionech vyžaduje společný postup při řešení přeshraničních problémů, které se týkají především znečištění vzduchu a vody.

JAROSLAV HRÁDEK

Do roku 2004 referent odboru životního prostředí Krajského úřadu Libereckého kraje, v současnosti externí spolupracovník Euroregionu Nisa.

Kanalizace, čistírny odpadních vod

Lužická Nisa patřila před založením Euroregionu Nisa k nejméně znečištěným řekám ve střední Evropě. Skupina byla založena v roce 1994 na 1. mezinárodní konferenci Čistá Nisa ve Zgorzelci. Její činnost je zaměřena především na čistotu vody v Lužické Nise, ochranu

před povodněmi a hlásný systém při havarijním znečištění toku Lužické Nisy, přirozené zarybnění toku (monitoring), opatření, omezení šíření invazních rostlin podél toku, práce s veřejností.

Hlavní náplní činnosti pracovní skupiny Čistá Nisa byla podpora výstavby čistíren odpadních vod a kanalizačních systémů v obcích, spočívající v posuzování projektů předkládaných obcemi z hlediska přeshraničního dopadu a možného spolufinancování z prostředků Evropské unie. Výstavba nebo rekonstrukce čistíren odpadních vod vede ke snižování zatížení toku škodlivinami a ke zlepšení životního prostředí. Což umožňuje využití Lužické Nisy pro rekreaci, sport a po úpravě vody k zásobování měst pitnou vodou.

Ochrana před povodněmi

Posledních 15 let bylo v regionu charakterováno častými povodněmi s rozsáhlými škodami na majetku občanů, obcí, státu i podnikatelských subjektů. Z iniciativy členů pracovní skupiny byl vytvořen společný hlásný systém pro případy povodní, který byl v počátcích založen na odesílání faxových zpráv prostřednictvím profesionálních hasičských záchranných sborů v Liberci, Lubani a Zittau. Tento systém přímého přeshraničního spojení se v případě

povodní v roce 1997 a v letech následujících (2002) ukázal jako vysoce operativní. Postupně byl systém v důsledku rozvoje informačních technologií (internet) dále zdokonalován a rozšířen o předávání informací o haváriích, které mohou nepříznivě ovlivnit kvalitu vody v Lužické Nise a jejích přítocích. Poslední blesková povodeň v srpnu 2010 vyvolává nutnost dalšího zdokonalení hlásného systému a navázání těsnější spolupráce se skupinou Krizový management.

V rámci česko-polské spolupráce se pracovní skupina zasadila o podstatné omezení vlivu rmutných vod z hald dolu Turów na území obce Višňová v dobách přívalových dešťů a povodní.

Nové zarybnění Nisy

Po počátečním monitoringu zarybnění Lužické Nisy na území České republiky, provedeném v letech 1994 – 1995, bylo v průběhu let 1999 – 2001 v rámci společného česko – německého projektu sledováno znovuosídlení řeky faunou a rybami. Výsledkem bylo konstatování existence celkem 32 druhů ryb a stanovení návrhu dalších opatření zaměřených na zlepšení životních podmínek ryb i bezobratlých živočichů (odstranění migračních překážek a evidenci dalších znečišťovatelů). Studie pro-

Některé realizované přeshraniční projekty kanalizací a čistíren odpadních vod: Čistírna odpadních vod (ČOV) obcí Rumburk – Seifhennersdorf – Varnsdorf, Lückendorf – Petrovice a Piensk/Deschka. Kanalizační sběrač a ČOV pro Jablonec n. N. a Liberec, ČOV v Chrastavě, Hrádku nad Nisou, Frýdlantu, Novém Městě pod Smrkem, Hejnicích. Na německém území bylo postaveno 34 ČOV (Reichenbach, Rietschen, Zittau, Weißkeißel, Görlitz a další) a v Polsku Zgorzelec, Lubań, Zawidów, Bogatynia a projekt v povodí Czerwone Wody.

kázala účelnost a vysoký efekt komunálních čistíren odpadních vod vybudovaných v posledním desetiletí minulého století v povodí Lužické Nisy na území všech tří států.

V roce 2004 se činnost skupiny zaměřila na prověřování prostupnosti vodních toků pro lososovité ryby na německém a polském území. Z celkového počtu 42 jezů má pouze 21 jezů rybí přechody. Zprůchodnění celého toku Lužické Nisy se předpokládá do roku 2021. Byla provedena přestavba válcového jezu v Zittau a výstavba stupně, který již umožňuje migraci ryb výše po toku tedy i na území Česka.

Invazní rostliny v povodí Lužické Nisy

V rámci pracovní skupiny jsou podporovány projekty zabývající se monitoringem a likvi-

dací invazních rostlin v povodí Lužické Nisy. (bolševník – *Heracleum mantegazzianum* a křídlatka – *Reynoutria sp.*, třapatka dřipatá – *Rudbeckia laciniata*, netýkavka žláznatá – *Impatiens glandulifera* aj). I přes použití různých metod k likvidaci a zamezení dalšího šíření těchto rostlin se stále nedaří výskyt těchto v krajině nepůvodních rostlin zcela omezit.

Turistické zpřístupnění toku Lužické Nisy

S přihlédnutím k Lužické Nise jako k významnému biokoridoru je při realizaci turistických aktivit třeba dbát na jeho maximální ochranu. K problematice vodáckého zpřístupnění Lužické Nisy přispívají dlouhodobé akce jakou je od roku 2000 pořádané Poselství Nisy. Nejvýznamnější akcí byla Expedice Nisa konaná

v roce 2002 po dohodě se starosty příslušných měst po celém toku Lužické Nisy až k soutoku s Odrou. Od roku 2001 je v úseku Proseč nad Nisou – Hrádek nad Nisou organizován Maratón Nisa.

Výhled do budoucnosti

V příštích letech bude činnost pracovní skupiny Čistá Nisa zaměřena na spoluúčast při vytváření koncepce likvidace odpadních vod pro obce v celém povodí, na kontrolu všech přímých i nepřímých znečišťovatelů a vymáhání zlepšení kvality vod. Mimo jiné také na další zdokonalování společného hlásného systému varování před povodněmi a haváriemi.

Přeshraniční silnice musí být prioritou

V roce 1989 bylo na území Euroregionu Nisa devět hraničních přechodů, v roce 2011 víc než šedesát.

ZBIGNIEW JAKIEL

Předseda okresního zastupitelstva, Zástupce přednosty Jelenohorského okresu

vinutou dopravní sítí. Díky vzniku Euroregionu Nisa bylo možné tuto situaci začít měnit. Zpočátku byly hraniční přechody fyzickou překážkou, ale i přes to se postupně dopravní dostupnost území Euroregionu Nisa zlepšovala. (V roce 1989 bylo na území Euroregionu Nisa devět hraničních přechodů, v roce 2011 již víc než šedesát.) V důsledku rozšíření Schengenského prostoru v roce 2007 přestala být problematika přechodů prioritou, přestože správní státní hranice nadále existují. Nejvýznamnějším plánovacím výsledkem pracovní skupiny Silniční doprava se stala Koncepce rozvoje dopravy zpracovaná polskou stranou ve spolupráci s ostatními stranami v roce 2000. Od této doby je každých pár let aktualizována třístranná mapa silničních investic.

Aktivity v letech 1991-2000 a v letech 2001-2011

Německá strana (výběr):

- dálniční úseky Dráždany-Ludwigsdorf, v roce 1999 byl zprovozněn celý úsek,
- severozápadní obchvat Görlitz,
- severovýchodní obchvat Reichenbachu,
- komunikace u Sprévy na trase Neustadt-Bogxberg včetně jižního obchvatu tohoto města

Polská strana (výběr):

- Ve dvou etapách byl postaven úsek dálnice Zgorzelec-Krzyżowa (A4),
- obchvat Bolesławce,
- estakáda a severní obchvat Jelení Hory v koridoru silnice č. 3,
- modernizace téměř dvou desítek silnic ve městě Jelení Hora,
- obchvat nádrže Sosnówka,
- modernizace na silnici č. 359 Lubań – Miłoszów,
- obchvat Olszyny na silnici Jelení Hora – Zgorzelec,
- obchvat Radoniowa
- velká rekonstrukce na úseku silnice mezi Świeradowem Zdrój a Szklarskou Porębou,
- modernizace silničního propojení Zgorzelec – Bogatynia.

Závěr a výstupy

Pracovní skupina Silniční doprava inspirovala řadu investičních akcí, které významným způsobem změnilly dopravní podmínky na území Euroregionu Nisa. Samozřejmě ani ona, ani Euroregion přímo silniční investice neprováděl, toto řešili vlastníci komunikací. Z toho pohledu je 20 let působnosti Euroregionu Nisa v oblasti silniční dopravy, nebo např. hraničních přechodů, hodnoceno velmi

Co nového se postavilo na české straně (výběr): Silniční investice se soustřeďovaly na rekonstrukce povrchů hlavních komunikací a také na ukončení nebo pokračování stavby na silnicích: R 35, severní obchvat Nového Boru, přestavba silniční sítě ve Studánce, přestavba silnice v okolí nádrže Souš, obchvat lomu pískovce v Horní Řasnici, východní obchvat Rumburku.

pozitivně. Problematika silnic a mostů je však zároveň nadále aktuální a je jí nutné řešit. Řada důležitých iniciativ je v realizaci, řada čeká na investice. V každodenním euroregionálním životě je hlavním destabilizačním faktorem, který má dopad na silnice, čas. Kromě toho mají na ně obzvlášť ničivý vliv výjimečné události, jako jsou povodně. Při nich je prioritou ochrana lidí, zvířat, životního prostředí... Odstraňovat následky takových událostí je v případě infrastruktury náročnější. I proto by měly být silnice i v dalších letech nadále prioritou Euroregionu Nisa.

Na cestě ke společnému hospodářskému prostoru

Euroregion Nisa má celkovou rozlohu 13.200 km² a více než 1,5 mil. obyvatel. Sídli v něm čtrnáct univerzit a vysokých škol. To vše nabízí výborné podmínky pro inovativní služby v oblasti výzkumu a vývoje.

HOLM GROSSE

Jednatel, Marketing-Gesellschaft
Oberlausitz-Niederschlesien mbH

V Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (ERN) docházelo v předchozích letech k intenzivním procesům euroregionalizace a přeshraniční spolupráci. Vznikla partnerství, která významně podporují a aktivizují společný růst regionu, jak v kulturně-společenské, tak i vzdělávací a hospodářské oblasti. Hlavním úkolem pracovní skupiny Hospodářství je navazování a podpora příslušných aktivit podnikatelů.

Hospodářský a rekreační prostor

ERN má celkovou rozlohu 13.254 km² a více než 1,5 mil. obyvatel. Sídli zde 14 univerzit a vysokých škol. To vše nabízí nejlepší výchozí podmínky pro inovativní služby v oblasti výzkumu a vývoje. Díky kulturní různorodosti a společným dějinám i současnosti Sasů, Čechů, Slezanů a Lužických Srbů a jejich vícejazyčnosti (němčina, čeština, polština, lužická srbština) se v Trojzemí, po opětovném sjednocení Evropy, zrodila velmi úzká spolupráce, která s sebou přináší výhody v oblasti cestovního ruchu i v oblasti kultury a hospodářství. Region se současně jeví jako most pro spojující se Evropu. Ve velké míře díky evropskému městu Görlitz-Zgorzelec.

Euroregion nabízí pestré vysokoškolské zázemí. Jsou zde i četné malé a střední podniky (MSP) a rostoucí klíčová odvětví, jako jsou strojírenství a kovoprůmysl. Dále ERN nabízí vysokou kvalitu života a rekreace. Vznikly významné podnikatelské sítě (včetně přeshraničních), kde jsou propojovány a stále vyvíjeny kompetence, kde se spolupracuje při vstupech na nové trhy, a zpracovávají se rozvojové strategie. Ve spolupráci s regionálními vzdělávacími a výzkumnými pracovišti

a s podporou veřejných subjektů a správních úřadů je inovační potenciál partnerů využíván ke kreativnímu projektování výrobků a jejich zavádění na trh.

Lidské zdroje a rozvoj odborných kapacit

Vzdělávání a odborné zdokonalování odborníků zaměřené na potřeby regionu je nutné vnímat jako základní podmínku dalšího hospodářského rozvoje a vytváření mladého, dynamického regionu. Za největší překážky jsou považovány stále ještě nízké jazykové znalosti a problémy s komunikací v sousední zemi. Právě v této oblasti je nutné věnovat velkou pozornost vzdělávání v oblasti euroregionálních kompetencí, aby lidé byli dobře připraveni na společný trh práce v Euroregionu. Proto jsou partnerství zaměřená na práci s dětmi a mládeží významným základem společného růstu ERN.

Budoucí úkoly pracovní skupiny Hospodářství

ERN vytváří příležitosti ke kompenzaci nevýhod příhraniční polohy společným využíváním zdrojů, společným výzkumem v oblasti

Cena Inovace Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. V roce 2011 byla v ERN již podeváté udělena třístranná Cena Inovace v kategoriích Best Innovation, Best Partnerschip a Best Student's Innovation. V první kategorii jsou hodnoceny projekty výrobků a technologií, které jsou inovační a ekonomicky dobře na trhu umísitelné, ve druhé jsou hodnocena přeshraniční kooperační partnerství, ve třetí se hodnotí inovace studentů významné pro ekonomiku Euroregionu.

výrobků a získávání nových trhů. Díky cílenému rozvíjení euroregionálních kompetencí vytváří region možnost pro vznik vícejazyčného životního prostoru a to bude z hlediska dalšího sbližování evropských hospodářských a životních prostorů a zintenzivňování aktivit na světových trzích lokalizační výhodou. Jazyková vybavenost a interkulturní know-how budou v budoucnu ještě více než doposud ovlivňovat ekonomický úspěch.

Hlavním cílem je zlepšení konkurenceschopnosti Euroregionu prostřednictvím: orientace na hlavní oblasti činnosti, definování klíčových a ekonomických odvětví a zdrojů rozvoje a strategického zaměření na pólů růstu a evropská hospodářská centra.

Koordinace cestovního ruchu je nezbytná

Společně se vznikem nových struktur v našich zemích se přeshraniční spolupráce v oblasti cestovního ruchu jevila jako nezbytná, významná a velmi potřebná. Rozvoj cestovního ruchu se v našem regionu stal jedním z významných faktorů hospodářského rozvoje celého Euroregionu.

WOLFGANG MICHEL

Předseda, Touristische Gebietsgemeinschaft Neisseland, e.V.

Komplexní péče o turisty a návštěvníky regionu vyžadovala široké znalosti o regionu, a to zejména v přeshraniční dimenzi. Němečtí a polští zástupci z cestovního ruchu

si tyto požadavky uvědomovali a již v roce 1990 se setkali, aby se navzájem informovali o strukturách a turistické nabídce sousední země. Následně po vzniku Euroregionu Nisa v roce 1991 došlo k založení společné, třístranné pracovní skupiny Cestovní ruch, neboť v tu dobu se do práce zapojila také česká strana.

Činnost pracovní skupiny byla zpočátku zaměřena na širokou výměnu informací o turistických nabídkách a vydávání společných informačních materiálů, ve třech, resp. čtyřech jazykových mutacích. Prvním přeshraničním společným prospektem byly *Zajímavosti Euroregionu Nisa*.

Tato tiskovina byla mimo jiné základem společné prezentace na veletrzích cestovního ruchu v Praze, Brně a Jelení Hoře. Všichni tři partneři ji také využívali na jiných velkých akcích cestovního ruchu, jako např. na ITB v Berlíně, aby návštěvníkům prezentovali náš region. Další společné publikace byly věnovány konkrétním námětům, např. církevním stavbám v Euroregionu.

Kromě propagačních aktivit jsme velkou pozornost věnovali i kvalifikaci osob zaměstnaných v cestovním ruchu v Euroregionu Nisa. V rámci zasedání a společných jednání, mimo jiné s vedoucími informačních center našeho euroregionu, bylo možné zkvalitňovat turistické služby. Ve spolupráci s Hochschule Zittau/Görlitz byl na studijním oboru Cestovní ruch zpracován informační katalog pro informační centra z území euroregionu, který je dnes základem jejich propojení elektronickou sítí.

Jednotlivé aktivity zaměřené na zlepšení infrastruktury na tomto území vyžadovaly společnou a dlouhodobou strategii turistického rozvoje pro celý Euroregion. Z iniciativy pracovní skupiny Cestovní ruch bylo vypracováno hlavní zaměření spolupráce v rámci Euroregionu Nisa v této oblasti na období přibližně deset let. Díky tomu má Euroregion k dispozici strategický podklad k dalšímu rozvoji spolupráce v oblasti cestovního ruchu. Jednalo se zároveň o příklad přeshraniční turistické spolupráce pro jiné euroregiony. Dokument napří-

klad pojednává o rozšiřování sítě cyklistických a pěších turistických tras, mimo jiné o *Cyklotrase Odra – Nisa*.

V posledních pěti letech se spolupráce soustředila na takové projekty, jako je *Nová Hřebenovka* podél polských, českých a německých hranic, církevní památky v rámci Via Sacra a účast na veletrzích cestovního ruchu v Jablonci nad Nisou, Jelení Hoře a Horní Lužici.

V důsledku možnosti realizace pouze dvostranných projektů a s ohledem na personální zastoupení, zejména na české a polské straně, se činnost pracovní skupiny Cestovní ruch v posledních dvou letech poměrně zkomplikovala. Tato pracovní skupina má však velký význam pro účinnou a především nezbytnou koordinaci rozvoje cestovního ruchu v celém území Euroregionu Nisa.

Deset mezinárodních konferencí, deset sborníků

Koordináční a výstavní centrum Brána Trojzemí v Hrádku nad Nisou by mělo být ústředním místem pro budoucí muzejní síť celého Euroregionu. V něm by mohly i ostatní pracovní skupiny Euroregionu Nisa prezentovat výsledky své práce.

MARIUSZ WINZELER

Ředitel, Městská muzea Žitava

Historická komise akademického koordináčního střediska Euroregionu Nisa, která byla předchůdkyní pracovní skupiny Historie, vznikla 20. listopadu 1992 v Liberci. Jako součást odborné sekce Multikulturní spolupráce Akademického koordináčního střediska v Euroregionu Nisa si skupina stanovila tři základní cíle.

1. aktivizace výzkumných prací týkajících se dějin regionu
2. zprostředkovávání výměny vědeckých poznatků formou konferencí
3. zveřejňování konferenčních příspěvků formou sborníků

Bylo sjednáno, že každým rokem budeme pořádat jednu konferenci věnovanou historii regionu, dle možností ve vazbě na historická výročí. Sice jsme v krátkých časových odstupech museli udělat mnoho práce, ale v letech 1993 – 1996 se nám podařilo uspořádat čtyři konference a vydat jejich sborníky.

Pracovní skupina Historie za 19 let své působnosti uspořádala deset mezinárodních konferencí. Všechny příspěvky byly zveřejněny formou sborníků, což je důkaz efektivní práce. Za tímto úspěchem stojí podle názoru členů skupiny zejména tři věci:

1. Jádrem skupiny tvořili pouze tři, později šest členů. Jako historikové byli nejen uznávanými odborníky, ale po krátké době se stali i skutečnými přáteli. Díky tomu bylo snadnější budovat mosty a zprostředkovávat další odborníky. (Rudolf Anděl, dr. Ma-

rian Iwane, Volker Dudeck, tehdejší ředitel Městských muzeí v Žitavě, později Milan Svoboda, nebo Mariusz Winzeler.)

2. Nápady nejen vznikaly, ale byly také realizovány. Hlavní náměty konferencí byly společně zpracovávány do proveditelných koncepcí. Následně česká, polská nebo německá strana přebírala hlavní zodpovědnost za financování a uspořádání konference a publikaci vědeckých sborníků.
3. Na české a německé straně se podařilo zajistit neměnitelnost členů skupiny. Osm konferencí z deseti pořádali právě oni.

Perspektivy pracovní skupiny Historie

Třístranné konference věnované historii by měly být v budoucnosti pilířem činnosti komise, stejně jako publikace z nich vzniklých sborníků. Kontinuita práce skupiny je důležitá pro výměnu odborných poznatků a přeshraniční komunikaci. Posilování regionální identity projednáváním důležitých námětů a vedením odborných diskuzí by mělo pokračovat, rozšiřovat se a prohlubovat.

Významnou aktivitou v následujících le-

tech bude iniciování a věcné dohlížení publikací. Ve spolupráci se zástupci skupiny Školství a Knihovny je nutné zpracovávat třístranné názorné publikace o přeshraniční historii Euroregionu Nisa. Měly by mít pevný vědecký základ, ale především populárně-vědecký charakter a oslovovat širokou veřejnost. Mělo by být také možné jejich využívání např. ve školách.

Koordináční a výstavní centrum Brána Trojzemí v Hrádku nad Nisou by mělo být ústředním místem pro budoucí muzejní síť celého Euroregionu. Jedná se o poradenskou spolupráci při zpracovávání koncepcí výstav a akcí, a také o využívání tohoto místa k jednáním, zejména samotné skupiny Historie a také místa, ve kterém by i ostatní pracovní skupiny Euroregionu Nisa mohly se svými partnery prezentovat výsledky své práce.

Ochrana a péče o památky by měla být evropskou „značkou“ Euroregionu Nisa

Stav památek na území ERN se v letech 1991 – 2011 výrazně zlepšil. Přesto když hodnotíme své téměř dvacetileté zkušenosti a dosavadní úspěchy, je naše skupina vzdálena pocitu plného uspokojení

JACEK JAKUBIEC

Koordinátor, Euroregion Nisa

V memorandu konference Dreiländereck (květen 1991) patřilo k hlavním cílům zlepšení stavu jak přírodního, tak kulturního prostředí. Po ekologické a kulturní degradaci tohoto území po desetiletích komunismu to byl pochopitelný krok. Pro politiky byla vzdálená periferní oblast na okraji NDR, ČSSR a PLR vhodná především k bezohlednému průmyslovému využití. Trpěla příroda, lidé propadali nemocím, chátraly památky. Proto musela být ochrana a péče o památky zařaze-

na mezi klíčové priority ve strategickém poslání Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa.

Retrospektiva 1991 – 2011

První příležitost k setkání památkářů v ERN vytvořila německá firma Desovag, která v roce 1992 uspořádala v Žitavě konferenci věnovanou ochraně památek dřevěné architektury. V tu dobu na území Euroregionu začala působit řada osob a zařízení, která se věnovala praktické ochraně památek. Pracovní skupina Ochrana památek vznikla na polském zámku Czarny 13. 9. 1995.

Pravidelná třístranná setkání (3x ročně) se skupina snaží pořádat pokaždé v jiném historickém objektu, což přispívá k obohacování poznatků o památkách sousedů, a kromě toho umožňuje i přímou výměnu praktických zkušeností českých, saských a polských odborníků. Za 16 let své působnosti uspořádala pracovní skupina Ochrana památek 46 formálních zasedání. Mimo to se členové skupiny účastnili nesčetných porad, akcí, konferencí, seminářů a obdobných událostí, spojených s problematikou památek.

Pracovní náplň pracovní skupiny Ochrana památek vychází ze tří výzev:

1. Účinná ochrana hmotné kultury pro budoucí generace, zejména té s jedinečnými

- vlastnostmi, jako jsou podstávkové domy
2. Budování nejen společenské citlivosti vůči osudu památek, ale také povědomí o jejich významu pro ekonomický rozvoj v místní dimenzi.
3. Rozvoj a kontinuální profesionalizace odborných kapacit pro potřeby sanace a péče o památky, zejména v tradičních stavebních profesích na řemeslnické úrovni.

Strategie na období 2012 – 2020

Stav památek na území ERN se v letech 1991-2011 výrazně zlepšil. Přesto však, když hodnotíme své téměř dvacetileté zkušenosti a dosavadní úspěchy, je naše skupina vzdálena pocitu plného uspokojení. Nejen proto, že jsme byli v roce 2010 zasaženi povodněmi, které zničily řadu podstávkových domů, zejména v Bogatyni. Zároveň jsme si uvědomili, že náš Euroregion je sice dobře fungujícím a zkušeným společenstvím, ale není stále připraven nést účinnou pomoc tam, kde je to naléhavé.

Pracovní skupina ochrany památek proto doporučuje Radě Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa:

1. Ochrana a péče o památky může být a měla by být skutečnou prioritou, a v dů-

Významné aktivity skupiny ochrana památek: Publikace cyklu brožur o kulturním dědictví ERN (kostely, zámky, muzea, lidová architektura, národní jídla). Od roku 1998 společná účast na odborném veletrhu pro památkovou péči Denkmal v Lipsku. Realizace projektu Dědictví Kultury – Identita – Dialog (Postupim, Benátky, Liberec, Görlitz, Jelenia Góra 2005-2006). Vznik třístranného projektu Krajina podstávkových domů (Ebersbach, červen 2003) a následně schválení stejnojmenné strategické koncepce rozvoje regionu Prezidiem ERN (Žitava, říjen 2007). Každoroční akce v rámci Dnů otevřených podstávkových domů (od roku 2008 každá poslední květnová neděle).

sledku pak i celoevropskou „značkou“ našeho Euroregionu

2. Nezbytné je nejen komplexní prozkoumání stavu a kondice samotných památek v ERN, ale i sil a prostředků, které bude vyžadovat jejich ochrana
3. Prvotně se je nutné zaměřit a věnovat pozornost potřebám projektu Krajiny podstávkových domů
4. zajištění zdrojů na ochranu památek z rozpočtu Evropské unie na období 2014-2020

Bezpečnost je vším, vše bez bezpečnosti je nic

Trojzemí Německa, České republiky a Polska je výjimečným geopolitickým místem, které v sobě skrývá jak potenciály spolupráce, tak potenciály ohrožení. Události posledních let upozorňují na míru problému a současně jsou důkazem nezbytné přeshraniční spolupráce v tomto regionu.

MACIEJ GAŁĘSKI

Koordinátor, Euroregion Nysa

Výchozí stav

Společná hraniční řeka mezi Polskem a Německem – Lužická Nisa, s prameny v Česku, v posledních letech mnohokrát způsobovala ohrožení nejen pro přímé okolí, ale celou soustavu povodí. Proto jsou záplavy a povodně na území Euroregionu Nisa velice prudké a dynamické. To způsobuje komplikace pro občany i příslušné služby a vytváří vysoké požadavky na koordinaci a rychlost zásahu.

Kromě povodňových rizik je toto území vystaveno i různým kontaminacím a civilizačním nebezpečím.

Zdrojem hrozeb je i veterinární a hygienická oblast. Požáry a kontaminace mají negativní dopad na životní prostředí a také na kvalitu života obyvatel a fungování různých odvětví ekonomiky a zemědělství.

Jiným druhem ohrožení je oblast civilizace a sociálních vlivů, a to především kriminalita. V letech 1991-2007 hranice omezovaly přeshraniční kriminalitu, a kromě policie a státních zastupitelství se do jejich předcházení a stíhání zapojovaly i pohraniční služby. Celní kriminalita patřila k nejvýznamnějším v celé příhraniční trestné činnosti.

Vstup Polska a České republiky 21. 12. 2007 do Schengenského prostoru výrazně změnilo otázku hraničního odbavování. To automaticky vyústilo v nejistotu obyvatel německé strany, kteří očekávali nárůst kriminality. Tyto obavy se však nepotvrdily, mj. díky velmi dobré spolupráci příslušných orgánů, např. policie.

Vznik pracovní skupiny

Předcházení přeshraničních rizik muselo být založeno na přímé přeshraniční spolupráci

všech, nejen právně kompetentních subjektů, ale také nevládních organizací i samotných obyvatel. Pracovní skupina Ochrana před katastrofami. Bezpečnost vznikla 21. 12. 1991. V průběhu své činnosti skupina měnila své zaměření, důraz na kriminalitu se zvláštním zaměřením na policii se s postupem času změnil na priority týkající se krizového řízení. Proto došlo 28. 2. 1998 k rozdělení na dvě skupiny *Ochrana před katastrofami a Bezpečnost*.

V první skupině pracovali hasiči, v druhé policie a zejména Mezinárodní policejní organizace (IPA). Po prvních letech ideového přístupu k bezpečnosti a potřeby přímé spolupráce se začaly definovat konkrétní požadavky na tuto spolupráci. Povodeň v roce 1997 uvolnila mnohem větší společenský, mediální a politický důraz na úpravy pro snadnější a rychlejší přenášení informací do sousední země a na účinnější kooperaci bezpečnostních složek.

Euroregion Nisa byl jedním z prvních iniciátorů mezinárodních smluv, přičemž své argumenty zakládal na reálných zkušenostech a řadě uskutečněných cvičení. V následujících šesti letech byly podepsány příslušné právní dokumenty pro polsko-německou a polsko-českou kooperaci. Jednalo se o ne-

zbytné dokumenty, které vytvořily základ pro služby, inspekce a stráž. Nevýhodou zde byla dlouhá legislativní cesta, což způsobilo, že na možnost spolupráce je nutné čekat dalších několik let.

Povodně ukázaly nedostatky v legislativě

Na *Fóru bezpečnosti v Budyšině* byla v roce 2007 podepsána dohoda pro vytvoření společného systému krizového řízení a zásahů – tzv. *Zásahový dokument*. Jak hodnotné byly euroregionální iniciativy usilující o změny, ukázala tragická povodeň v roce 2010. Došlo tak k rychlému vývoji událostí, které v legislativě zohledněny nejsou. Přestože všechny složky zasahovaly dle svých směrnic, bylo jasné, že v případě území Euroregionu Nisa je nutné vypracovat jiná pravidla krizového řízení. Proto se nyní připravují nové úpravy. V poslední době se také objevila myšlenka zapsat v prioritách v oblasti krizového řízení prevenci jako jeden z hlavních směrů do budoucna.

Kromě nutné aktualizace legislativních úprav má stále větší význam otázka vzdělávání veřejnosti. Na základě posledních zkušeností s povodněmi se také stále aktivněji implementuje systém školení pro dospělé, osoby spojené se správními úřady a záchranými složkami. Proto je nutná podpora vzdělávacích aktivit, včetně soutěže *Učím se bezpečně žít*.

Druhy spolupráce v oblasti bezpečnosti:
V horských podmínkách (spolupráce Karkonoskej Grupy GOPR a horské služby).
V justičních a stíhacích orgánech (policie, městské policie, státní zastupitelství, pohraniční policie, celní služby). **V záchranářství** (hasiči, zdravotnická záchraná služba).
V administrativních úřadech (krizové řízení v samosprávách a ve vládních strukturách).

Rovné příležitosti pro muže, ženy i postižené

Prosazování rovných příležitostí ve všech politických oblastech představuje trvalý přínos ke zvyšování atraktivity Euroregionu Nisa pro muže a ženy a vytváří naděje k zabránění odstěhování a k podpoře přistěhování. Rovnost příležitostí je rozhodujícím kritériem hospodářského a společenského úspěchu v našem společném Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. (z *Marienthalského prohlášení*)

INES FABISCH

Pověřenec pro rovnoprávnost,
Okres Zhořelec (Landkreis Görlitz)

Co předcházelo vzniku pracovní skupiny

Evropská unie se od svého založení řídí zásadou rovného zacházení s ženami a muži s cílem odstranit rozdíly a podporovat rovné postavení v celém Evropském společenství. S cílem podpořit členské státy v realizaci tohoto cíle jsou prostřednictvím výborů iniciována

opatření ve formě akčních programů. Tuto možnost využil v roce 2006 tehdejší okres Löbau-Zittau ve spolupráci s okresem Lubau a Libereckým krajem a přistoupil k realizaci projektu *Rovné příležitosti žen a mužů v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa*.

Při té příležitosti vznikl projekt, jehož cílem bylo zakotvit rovnost příležitostí žen a mužů jako hlavní obecně platný princip v německo-polsko-českém euroregionu. V průběhu 18 měsíců realizace projektu, který se konal v Mezinárodním setkávacím centru St. Marienthal v Ostritz, se ho zúčastnilo přibližně tisíc žen a mužů z tří zemí, kteří v projektu získávali kvalifikace a účastnili se konferencí.

Proces praktické realizace

V červnu 2008 se uskutečnilo ustavující zasedání pracovní skupiny Rovné příležitosti. Byly stanoveny cíle a očekávání, která vycházela z původních opatření zapsaných v Marienthalském prohlášení. Současně byly prezentovány a projednány první projektové záměry. Hned od počátku však na společných zasedáních každý účastník jinak vnímal náplň a hlavní aspekty činnosti. Polská strana jako hlavní aspekt vidí rovné příležitosti zdravotně postižených občanů. To spolupráci

komplikuje, protože němečtí a čeští členové se zaměřují zejména na rovné příležitosti žen a mužů.

Na posledním setkání zástupkyně Mezinárodního setkávacího centra St. Marienthal prezentovala velmi výjimečný projekt. Poprvé se v tomto roce uskutečnil mezinárodní *Girl's & Boy's Day*.

Výhled a cíle

Všichni členové pracovní skupiny Rovné příležitosti souhlasí s tím, že doposud nenašli ideální strukturu své činnosti. Dominantní vize je taková, že se věnujeme dvěma hlavním aspektům činnosti pracovní skupiny – rovné příležitosti žen a mužů a rovné příležitosti zdravotně postižených. Kromě toho je nezbytně nutné zapojit zástupce zdravotně postižených z české a německé strany do problematiky rovných příležitostí zdravotně postižených. Za druhé je nutné, aby polská strana delegovala zástupce pro problematiku rovných příležitostí žen a mužů.

Rovné příležitosti je průřezové téma, které se prolíná všemi oblastmi společenského života. K tomu by měla více směřovat budoucí činnost pracovní skupiny Rovné příležitosti.

Co je mezinárodní Girl's & Boy's Day? Podle sdělení Federálního Ministerstva pro rodinu, seniory, ženy a muže má tato aktivita za cíl seznamovat žáky a žáky během studia s profesemi, které jsou vnímány jako pro ženy netypické, resp. profese pro muže. Konkrétně se jednalo o návštěvu dívek v energetických podnicích, a chlapců v sociálních zařízeních. Samozřejmě si mohli vyzkoušet i různé praktické věci. Dívky a chlapci pocházeli ze škol tří států Euroregionu a také navštěvovali podniky a zařízení v těchto třech zemích.

Hledání věrohodných a srovnatelných údajů

Nelze jednoduchým způsobem sestavovat data ze statistických ročenek Saska, okresů severních Čech a dolnoslezského vojvodství, protože se často pod zcela stejným pojmem skrývají nesrovnatelné informace, zejména v takových oblastech jako je ekonomika, školství nebo ochrana životního prostředí, kde jsou rozdíly největší.

ŚLAWOMIR BANASZAK

**Vedoucí Pobočky Statistického úřadu
Wrocław v Jelení Hoře**

Výchozí předpoklady

Jednou z podmínek sblížování společností žijících na různých stranách hranice a navázání dobré sousedské spolupráce je vzájemné poznání, uvědomění si podobností a také existujících rozdílů. Tato myšlenka se stala výzvou pro statistické služby Euroregionu Nisa. Statistici z Liberce, Kamenz a Jelení Hory zahájili spolupráci krátce po vzniku Eu-

roregionu, tj. na přelomu 1991/1992 a od začátku se snažili aktivně podílet na realizaci euroregionálních myšlenek a poskytovat informace o jednotlivých částech Euroregionu a jeho obyvatelích.

Hlavním problémem při realizaci tohoto zá- měru jsou významné metodologické rozdíly, které se vyskytují mezi statistikami tří zemí. Nelze jednoduchým způsobem sestavovat data ze statistických ročenek: Saska, okresů severních Čech a dolnoslezského vojvodství, protože často se pod zcela stejným pojmem skrývají nesrovnatelné informace, zejména v takových oblastech jako je ekonomika, školství nebo ochrana životního prostředí, kde jsou rozdíly největší. Průměrný uživatel nemusí např. vědět, že základní škola v Sas- ku má pouze čtyři třídy a v České republice devět, a že k osobám v tzv. produktivním věku v ČR a v Německu patří osoby starší 15 let, kdežto v Polsku je dolní věková hranice 18 let.

Vznik a činnost pracovní skupiny Statistika

První setkání statistiků tehdejšího Vojvodského statistického úřadu v Jelení Hoře se zástupci statistických úřadů Severních Čech

a Saska se konalo 21. listopadu 1991 v Oybi- ně (Sasko). K formálnímu vzniku třístranné pracovní skupiny Statistika, působící v rámci Euroregionu, ale došlo až v květnu 1997. Předsedou se stal Kazimierz Żurawski. V období od r. 1991 do 2011 se uskutečnilo přibližně 90 pracovních setkání polských, českých a německých statistiků v rámci pracovních struktur Euroregionu Nisa. Setkání se konala postupně v jednotlivých národních částech euroregionu podle principu rotace.

Výsledky spolupráce

Výsledkem nepřetržité dvacetileté spoluprá- ce je několik desítek společných statistických a popisných publikací prezentujících stav so- cio-ekonomického rozvoje polsko-česko-sas- kého příhraničí a výsledky probíhající spolu- práce. Všechny výtisky uvedených publikací byly rozebrány, což nasvědčuje účelnosti dlouhodobé spolupráce statistiků a potřebě jejího pokračování.

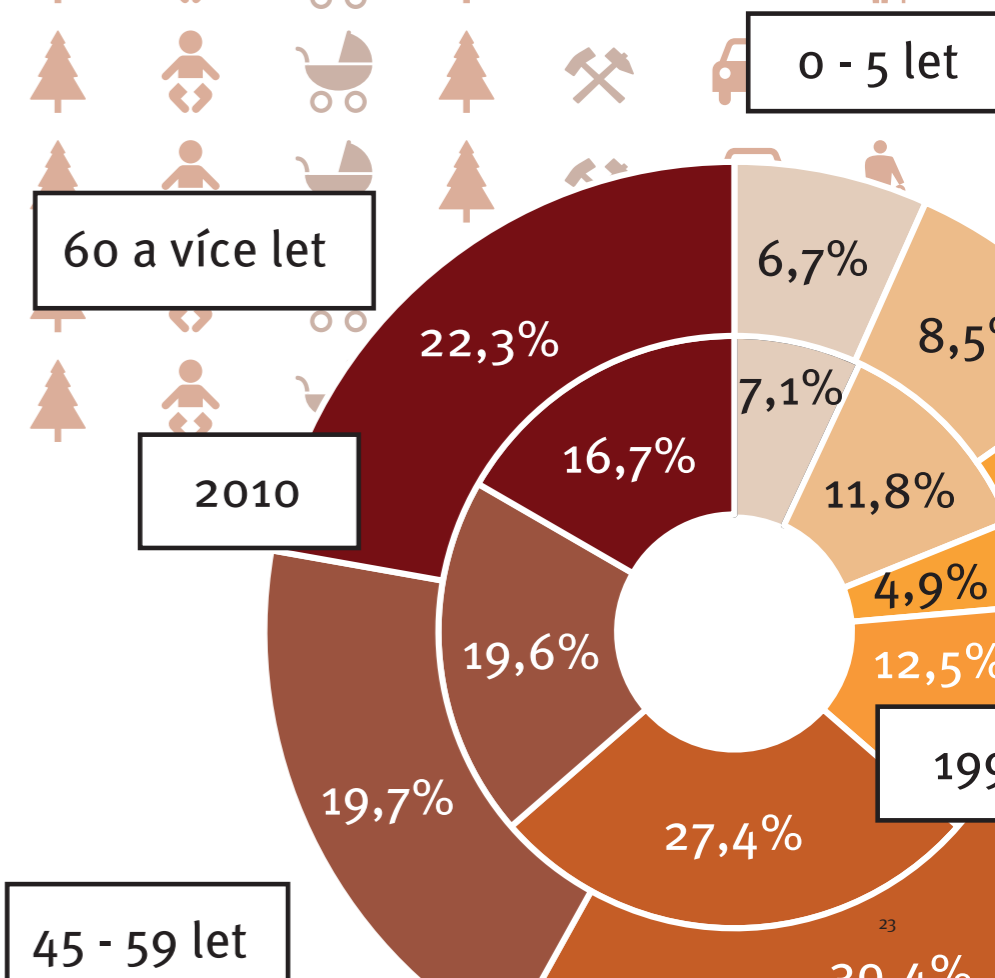
Dalším společným projektem statistiků, zahájeným v roce 2003, je *Přeshraniční pol- sko-česko-německá databáze* (Cross-border friendship database). Idea této aktivity spo- čívá ve zpřístupnění přehledu srovnatelných statistických informací o polských, českých

Tematický přehled publikací: 1. Metodické publikace, 2. Komplexní publikace (ročenky, základní publikace, etc.), 3. Cyklus publikací o městech a okresech v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (Görlitz-Jelenia Góra-Liberec (1995), Bogatynia-Zittau-Hrádek nad Nisou (1997), Zgorzelec-Bautzen-Jablonec nad Nisou (1998), Löbau-Varnsdorf (1999), Města v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (1999), Okresy v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa, a další), 4. Cyklus publikací – Euroregiony na hranicích Polska, 5. Oborové/tematické publikace (týkají se stavu a ochrany životního prostředí, cestovního ruchu, Cen Euroregionu Neisse-Nisa- Nysa, školství, dětí)

a německých územních celcích na internetu. Nyní internetová databáze nabízí uživatelům (www.crossborderdatabase.org) sadu sro- vnatelných statistických informací (250 cha- rakteristik a ukazatelů) o polských, českých a německých (Sasko a Bavorsko) územních celcích pro období 2002-2008. S ohledem na dynamicky se rozvíjející euroregionální spolupráci vznikl i modul, kde jsou zveřejně- ny údaje o euroregionech působících v pol- sko-českém, polsko-německém a česko-ně- meckém příhraničí.

Závěr

Rostoucí zájem o přeshraniční spolupráci vyústil v nové úkoly pro statistické služby, které spočívají v poskytování věrohodných a srovnatelných statistických informací o so- cio-ekonomické situaci v příhraničních ob- lastech. I nadále je potřeba zpracování analýz v této oblasti. Praxe některých euroregionů také poukazuje na velký přínos společných pracovních skupin, jejichž členy jsou experti, kteří mají za úkol pozorování této spolupráce a určování jejích prioritních oblastí.

Společná výuka bourá předsudky a posiluje identitu

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa nabízí specifické „místo výuky“, protože zde se společné dějiny čtyř národů (včetně Lužických Srbů) spojují se čtyřmi jazyky a kulturami, které lze cítit v každodenním životě.

Deutsch

Polski

Česky

Srbsky

REGINA GELLRICH

Vedoucí PONTES, vedoucí servisního místa pro vzdělávání okresu Zhořelec (Landkreis Görlitz).

Současný stav a výhled

Školská zařízení jako jsou mateřské školy, školy a sdružení mají významný a dlouhodobý vliv na budoucnost Euroregionu. Svou činností, zaměřenou na interkulturní setkávání a společnou výuku dětí, mládeže a dospělých ze všech třech sousedních zemí, vytváří dů-

ležitý základ pro odbourávání předsudků, úspěšné přeshraniční soužití a posílení společné euroregionální identity obyvatel Euroregionu.

Interkulturní a jazykové kompetence jsou stále důležitější na společném přeshraničním trhu práce a ve společném hospodářském prostoru, a tím i pro ekonomické a profesní uplatnění obyvatel. Euroregion Neisse-Nisa-Nysa nabízí specifické „místo výuky“, protože zde se společné dějiny čtyř národů (včetně Lužických Srbů) spojují se čtyřmi jazyky a kulturami, které lze cítit v každodenním životě.

V tomto ohledu již v 90. letech vznikla v Euroregionu řada modelových přeshraničních vzdělávacích projektů. Iniciativy, jako jsou dvojazyčné výměnné projekty mezi mateřskými školami v Žitavě a Hrádku nad Nisou nebo Görlitz, třístranné školské sdružení SCHOLA nebo Univerzita Nisa, mohly při této příležitosti úspěšně vzniknout a dlouhodobě se rozvíjet. Od roku 2002 takové iniciativy spojuje přeshraniční vzdělávací síť PONTES, která vznikla na základě koncepce učících se regionů. Jedná se o třístrannou platformu pro výměnu zkušeností a zvyšování kvalifikací odborníků a multiplikátorů,

a pod-
aktivit
eurore-
marketingu.

poru účastníků společných
uskutečňovaných v rámci
gionálního vzdělávacího

V roce 2004 vznikla v rámci ERN euroregionální skupina expertů pracovní skupina Školství. Byla ustanovena 17. března od této doby plní úlohu poradenského odborného tělesa Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (při realizaci strategických rozvojových cílů Euroregionu v efektivním přeshraničním vzdělávacím prostoru) a iniciátora přeshraničních záměrů s celoregionálním dopadem (přispívají k rozvoji společného euroregionálního vzdělávacího prostoru).

Stěžejní význam zde mají aktivity zaměřené na široce chápané předávání znalostí o sousedních zemích, aktivizace vícejazyčnosti a aktivizace vyvážené a partnerské spolupráce ve všech oblastech vzdělávání v kontextu celoživotního vzdělávání.

Experti skupiny Školství se zapojují nejen jako iniciátoři, ale k realizaci záměrů přispívají i svými pravomocemi a kapacitami svých institucí, a zejména úzce spolupracují i v přeshraniční vzdělávací síti PONTES.

Některé třístranné aktivity a výsledky euroregionální spolupráce: zpracování certifikátu KOMPETENT – každoroční euroregionální konference věnované odbornému vzdělávání z hlediska přeshraničního hospodářského prostoru a trhu práce – realizace třístranných workshopů pro žáky jako euroregionálního Girls' Day s cílem podpory profesního zaměření mladých lidí zde v přeshraničním hospodářském prostoru a trhu práce – euroregionální konference a odborné vzdělávání pro pedagogy s cílem interkulturního a jazykového vzdělávání (od roku 2004) – zpracování čtyřjazyčné vzdělávací hry „Schatzsuche – Poszukiwanie skarbow. – Hledání pokladu – Pytanje poktada“ o Euroregionu a jeho jazycích (používá se ve více než 500 zařízeních pro děti a ve školách všech tří sousedních států) a další.

K prvním společným aktivitám členů skupiny Školství patřila iniciativa zpracování tříjazyčného *Školského informačního portálu Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa* (www.neisse-nisa-nysa.eu). Cílem bylo zpřístupnit nástroj, který na jedné straně zviditelní objem přeshraničních aktivit mateřských školek, škol a dalších vzdělávacích zařízení, a zároveň bude platformou pro výměnu zkušeností, navazování přeshraničních kontaktů a rozvoj přeshraničních partnerství a projektů. Realizace proběhla v rámci česko-německého malého projektu ve spolupráci se Školským úřadem Libereckého kraje, agenturou PONTES Ostritz a DODN (Dolnoslezské středisko pro další vzdělávání učitelů) Jelenia Góra.

Závěr a perspektiva

Pro získání nové kvality rozvoje Euroregionu jako efektivního přeshraničního vzdělávacího prostoru je nutné v budoucnu věnovat zvláštní pozornost vytvoření rámcových podmínek pro upevnění kooperačních vztahů, zvyšování přeshraniční kvality vzdělávací práce a přenosu dobrých nápadů na projekty do celého Euroregionu. K tomu jsou třeba nosné třístranné integrační struktury a profesionální služby pro podporu vzdělávacích

zařízení. Slibným začátkem může být cesta budování třístranného kooperačního vztahu, kterou jde síť PONTES, s obdobnými strukturami ve všech třech sousedních státech a snaha o institucionalizaci založením evropského právního subjektu.

Pro euroregionální pracovní skupinu Školství z toho vyplývají mj. následující strategické priority pro činnost v dalších letech:

a) Další kvalitativní rozvoj a profesionalizace přeshraniční vzdělávací spolupráce – mj. formou zpracování a zavedení: společných nabídek pro získávání kvalifikací pro pedagogický personál všech tří sousedních států, společných vzdělávacích programů s certifikáty uznávanými ve všech třech státech a zpřístupnění a poskytování služeb pro podporu přeshraničních partnerství a spolupráce školských zařízení.

b) Vytvoření institucionálních podmínek pro společné profesionální řízení stále více integrovaného euroregionálního vzdělávacího prostoru v kontextu rozvoje Euroregionu zaměřeného na budoucnost.

Knihy a knihovny jsou základní prvky evropské integrace a spolupráce

Regiony a hraniční regiony existují od počátku světových dějin. Euroregiony teprve několik let. Hraniční region se stává Euroregionem, pokud je na obou stranách hranice vůle a chuť budovat něco společně a dozvědět se o sobě navzájem.

BÄRBEL WIENRICH

Projektová manažerka, Kultur- und Weiterbildungsgesellschaft mbH v Löbau

Polsko, Česko a Německo spojují více než tisícileté dějiny. Během staletí fungovala tato symbióza někdy lépe, někdy hůře. Ale lidé cítili svou příslušnost k této kulturní oblasti, kde žili. Byly zde značné rozdíly mezi bohatstvím a chudobou, mezi politickými názory včetně centralismu a regionalismu, stejně jako vždy zaznívala otázka národní hrdosti. Teprve totalitní podoba nacionalis-

BLANKA KONVALINKOVÁ

Ředitelka, Krajská vědecká knihovna v Liberci

mu vnesla do spolužití hluboký rozkol, který není mnohdy překonán až dodnes. Měnily se hranice, ale co bylo ještě horší, lidé museli odcházet z míst, kde byli zvyklí žít, byli vyháněni a také (především Židé) systematicky zabíjeni. Dlouholeté spolužití bylo těmito událostmi těžce narušeno. Přelomový rok 1989, znovusjednocení Německa a hlavně vstup Česka a Polska do EU v roce 2004, to byly vý-

znamné kroky na cestě ke znovusjednocení starého kontinentu, pro nás zvlášť významné střední Evropy.

Vznik pracovní skupiny Knihovny

První spolupráce mezi Městskou knihovnou v Jelení Hoře, Státní vědeckou knihovnou v Liberci a Staatliche Fachstelle für öffentliche Bibliotheken (Státní odborné pracoviště pro veřejné knihovny) v Drážďanech začala v roce 1993 na základě dvouletých pracovních smluv. Později se ke spolupráci připojila i Knihovna Christian-Weise v Žitavě.

Pracovní skupina Knihovny Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa byla oficiálně ustanovena v roce 1999. V prvních letech byly do společné práce začleněny veřejné knihovny Euroregionu Nisa a Euroregionu Labe.

Od roku 1998 se uskutečnilo sedm společných knihovnických konferencí. V roce 1998 v Rumburku (CZ) *Knihovny bez hranic*. O rok později v Žitavě (D) *Bez hranic do budoucnosti*. Následovaly konference v Karpaczi (2000), v Budyšině (2002), v Jelení Hoře ((2004), v Liberci (2009), Jelení Hoře (2011).

V budoucnu se budou třístranné odborné

konference konat pravidelně vždy po dvou letech. Konference znamenají vždy přátelská setkání a výměnu zkušeností, diskusní fórum, prostor pro vzájemné porovnání úrovně knihoven a inspiraci pro zlepšování jejich činnosti. Součástí spolupráce byly také odborné semináře, vydávání společných publikací, výměny zkušeností s jinými příhraničními regiony a společné výstavy.

Pracovní skupina Knihovny se schází čtyřikrát do roka, základem pro spolupráci je roční plán práce. V současnosti má tato skupina kromě již uvedených členů a Městské knihovny v Rumburku další členy: Městskou knihovnu v České Lípě, Městskou knihovnu v Jablonci n/Nisou, Knihovnu A. Marka v Turnově, Kultur- und Weiterbildungsgesellschaft Löbau-Zittau mbH, Městskou knihovnu v Görlitz, Wissenschaftliche Bibliothek des Naturkundemuseums Görlitz, Serbski institut Budyšin, Powiatowe Centrum Edukacyjne Lubań a Miejska Biblioteka Publiczna Boleślawiec.

Další aktivity

Od roku 1996 jsou polští kolegové z knihovny v Jelení Hoře iniciátory a organizátory výtvarné soutěže, která je pořádána vždy jednou za dva

roky. Soutěž je vypisována pro děti a mládež a vztahuje se k pověstem Krkonoš. Děti soutěží v několika kategoriích o nejlepší výtvarné ztvárnění ducha hor – Krakonoše. Každého ročníku soutěže se účastnilo vždy kolem 300 prací. Od roku 2011 bude téma Soutěže Krakonoš rozšířeno též o lužickosrbského čaroděje Krabata.

Společná prezentace na webu Euroregionu Nisa a nyní na nově vzniklých stránkách, které vytvořili polští kolegové <http://biblioteki-euroregion-nysa.eu/>, využití různých odborných webových stránek: např. Sachsenopac, Bibliothekportal-sachsen, souborný katalog Jelenohorského kraje nebo Jednotná informační brána českých dokumentů včetně evropského portálu digitalizovaných dokumentů Europeana.

Významné milníky

Stavba a slavnostní otevření tří velkých knihoven v Liberci, Jelení Hoře a Žitavě s podporou prostředků Evropské unie. Ocenění Věry Vohlídalové (bývalé ředitelky Krajské vědecké knihovny v Liberci) za její neobyčejnou angažovanost a její zásluhy při podpoře knihovnické činnosti v Euroregionu Nisa. Toto ocenění jí bylo uděleno německým Svazem knihovníků, Zemským svazem v Sasku.

Společně vydané publikace

Veřejné knihovny v Euroregionu Nisa
(trojjazyčná barevná publikace, 1997)

Veřejné knihovny euroregionů ve službách informační společnosti (trojjazyčná barevná publikace, 1999)

Průvodce – Knihovny Euroregionu Nisa – jazyková příručka (trojjazyčně, 2002)

Průvodce pro děti – Knihovny Euroregionu Nisa – jazyková příručka (trojjazyčně, 2004)

Kalendář Euroregionu Nisa na rok 2006:
Poklady knihoven Euroregionu Nisa (2006)

Kufřík dětských knížek
(německo-polské/ německo-české, 2007)

Zapomenutá velikonoční vajíčka (knížka pro děti a mládež o lidových zvycích v Euroregionu, čtyřjazyčná publikace, 2011)

Hygienici si vyměňují informace o drogách, AIDS i kvalitě vody

V Žitavě onemocněli čtyři lidé salmonelózou, kteří se pravděpodobně nakazili v jedné restauraci v Jiříkově (ČR). Bylo provedeno společné epidemiologické šetření a kontrola provozovny. Žádná další onemocnění nebyla zjištěna, ale revize provozovny objevila závady v provozní hygieně, které byly řešeny ve správním řízení.

VLADIMÍR VALENTA

Ředitel, Krajská hygienická stanice Libereckého kraje se sídlem v Liberci

Základní součinnost

Tuto pracovní skupinu zakládali s dr. Wacharzt z Görlitz a dr. Soukup ze Žitavy a dr. Buckim z Jelení Hory v 90. letech minulého století. Témata, kterým se věnovali a věnují, jsou aktuální dodnes:

1. porovnávali zdravotní stav obyvatelstva a hledali příčiny odlišností;
2. vybudovali vzájemný informační systém kvality koupacích vod dříve a lépe než to chtěla EU;
3. pořádali řadu odborných seminářů;
4. zavedli v Evropě unikátní monitorování a pravidelné hlášení infekčních onemocnění v Euroregionu Nisa, které je přímé, nevede přes žádné centrály a propojuje přímo orgány OVZ. O tomto systému trochu podrobněji.

Jak funguje spolupráce

V červnu roku 1999 začala spolupráce epidemiologů v rámci Euroregionu NISA hlášením infekčních nemocí u jedenácti vybraných diagnóz. Od podzimu 1999 jsou počty infekčních onemocnění vykazovány jak v absolutních počtech, tak z důvodu možného srovnávání jednotlivých oblastí také relativně na 100 000 obyvatel.

V prosinci roku 1999 bylo hlášení rozšířeno na současných 48 vykazovaných diagnóz infekčních nemocí. V listopadu 2002 bylo hlášení ještě doplněno o počty případů akutních respiračních infekcí.

Vzájemná informovanost

Přicházející hlášení na Krajskou hygienickou stanici Libereckého kraje (KHS LK) z německé části Euroregionu:

1x týdně faxem přicházelo hlášení z oblasti Zittaua 1x měsíčně e-mailem z oblasti Görlitz (od roku 2008 hlášení z německé strany chybí)

Z polské části Euroregionu:

1x za měsíc přichází hlášení e-mailem

Hlášení odcházející z KHS LK je formou tabulky, ve které jsou jednotlivé diagnózy řazeny dle 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí (48 diagnóz infekčních nemocí). Součástí hlášení je i zpráva o akutních respiračních infekcích včetně grafického zobrazení. Hlášení je odesíláno jednou měsíčně poštou a to do 15. dne následujícího měsíce do Zittau, do Görlitz a na Stanici Jelenia Góra.

Souhrnné informace o epidemiologické situaci v Euroregionu NISA jsou dvakrát ročně posílány poštou na spolupracující hygienické stanice české části Euroregionu NISA. Tabulka obsahuje 48 diagnóz.

Příklad spolupráce v rámci ERN: V dubnu 2004 byl v pátek večer vážně zraněn německý cyklista v Hrádku nad Nisou. Pacient byl krátkodobě v bezvědomí, měl mnohočetné poranění dutiny ústní a tváře, krvácel. Na jeho ošetřování se postupně účastnilo 17 osob počínaje laickou první pomocí v osobě dobrovolného hasiče a konče stomatochirurgickým operačním týmem. Ráno ve 2,30 pacient oznámil, že je HIV pozitivní. Provedené statimové vyšetření HIV pozitivitu potvrdilo. Dalším šetřením bylo zjištěno, že u dvou ze sedmnácti osob došlo k epidemiologicky významnému kontaktu s krví nemocného. V prvním případě řidič převozní sanitky, který měl velké množství oděrek na rukou a ve druhém případě stomatochirurgická instrumentářka, které při odsávání při chirurgickém výkonu vstříkla krev do obličeje včetně spojivky. Po konzultaci s AIDS centrem ve Fakultní nemocnici Bulovka, byli oba zdravotníci obratem odesláni na zmíněné AIDS centrum k antiretrovirové profylaxi. Pro stanovení profylaktické léčby bylo nutné zjistit čím je nemocný léčen, jakou má virovou nálož a jaký má počet CD 4 lymfocytů. To se díky spolupráci v rámci Euroregionu podařilo a po provedené profylaxi bylo možné konstatovat, že nedošlo k přenosu nákazy.

Hledání zdrojů nákazy

Kromě uvedené výměny informací o výskytu infekčních onemocnění jsou kontakty v rámci Euroregionu NISA využívány také při vyhledávání zdroje původce nákazy, pátrání po vehikulu popř. zjišťování přenosu a cesty šíření původce nákazy. Například na základě upozornění dr. Soukupa na onemocnění čtyř obyvatel Žitavy salmonelózou, kteří se pravděpodobně nakazili v restauraci hotelu v Jiříkově na území ČR, bylo provedeno epidemiologické šetření a kontrola provozovny. Žádná další onemocnění nebyla zjištěna, ale kontrola provozovny objevila závady v provozní hygieně, které byly řešeny ve správním řízení. Jednalo se o provozovnu s velmi dobrou osobní i provozní hygienou, kde při předchozích pravidelných kontrolách nebyly zjišťovány nedostatky.

Další společné činnosti

Největší vzájemnou akcí a příkladem spolupráce byla velká dvoudenní mezinárodní konference Ochrana veřejného zdraví v Euroregionu Nisa konaná v Liberci v roce 2006. Účastnilo se jí víc než sto zástupců ze tří zemí Euroregionu. Konference se věnovala tématům vzájemné spolupráce, prioritám veřejného zdraví v jednotlivých zemích a zejména krizovému řízení v oblasti veřejného zdraví. Na závěr přijali účastníci Deklaraci ochrany a podpory veřejného zdraví, kde popsali problémy veřejného zdraví, nastínili cíle a řešení a vyzvali vlády všech tří zemí Euroregionu Nisa k jejich naplňování.

Zatím poslední příklady vzájemné spolupráce jsou z roku 2010. Přenos zkušeností s ochranou veřejného zdraví při konání Mis-

trovství světa v klasickém lyžování v Liberci na setkání polských státních zdravotních inspektorů v Karpaczi a odborný seminář Veřejné zdraví v Sasku a Česku s cílem posílení spolupráce na poli prevence a ochrany zdraví v příhraničních oblastech.

Aktivita pracovní skupiny Veřejné zdraví i léta vzájemné kooperace jsou důkazem úspěšnosti naší pracovní skupiny při ochraně veřejného zdraví v Euroregionu Nisa. Její perspektiva je však do jisté míry ohrožena tím, že se nám, na rozdíl od bilaterálních jednání, nepodařilo opakovaně zrealizovat setkání všech tří stran.

Pro záchranáře jsou nejdůležitější společná cvičení a výměnné kurzy

V rámci třístranných aktivit je naplánována mimo jiné výstavba společného školicího střediska pro české, polské a německé záchranáře. To by v budoucnosti usnadnilo možnost zásahů českých sanitek a vrtulníků v sousedních zemích při běžných úrazech i neštěstích.

BARTOSZ KOMADA

Koordinátor, Zdravotnická záchranná služba v Jelení Hoře, Samostatné veřejné zdravotnické středisko

Pracovní skupina Zdravotnické záchranné služby vznikla v roce 2008. Skupinu řídí předseda, který je volen dle principu rotace na období jednoho roku. Do dnešního dne se v rámci skupiny konalo 16 mezinárodních setkání (polsko-česko-německých) a řada konzultačních jednání. V rámci spolupráce byla podepsána třístranná smlouva mezi

Zdravotnickou záchrannou službou Libereckého kraje, nemocnicí Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej ve Zgorzelcu a Zdravotnickou záchrannou službou v Jelení Hoře. Pracovní skupina úspěšně vyvíjela snahy o vytvoření platformy pro společné projekty v rámci programů EÚS. To vyústilo v realizaci projektů finančně podpořených z evropských zdrojů.

K práci skupiny Zdravotnické záchranné služby byly přizvány i horské služby: GOPR, Bergwacht a Horská služba, a to s cílem navázání bližší spolupráce složek horské služby a ZZS. Tyto aktivity byly zaměřeny na vytvoření trvalých vztahů spolupráce záchranných složek, které se profesionálně věnují záchranářství na území Euroregionu Nisa. Součinnost skupiny v rámci Euroregionu Nisa vytváří lepší možnosti k řadě společných iniciativ.

Významnější realizované aktivity

- 16. – 17. 10. 2008 (Piechowice) Cvičení s účastí vrtulníku ZZS z Liberce, ukázkou horského zásahu v provedení Krkonošské skupiny GOPR, cvičení v oblasti metod zprůchodňování horních dýchacích cest
- při použití přístrojů a cvičení v oblasti BLS/AED.
- 29. – 30. 4. 2010 (Piechowice) Mezinárodní konference Přeshraniční spolupráce zdravotnických záchranných služeb v Euroregionu Nisa. Konference se zúčastnilo cca 120 osob z Polska, Česka a Německa. Projednávaly se legislativní otázky spojené s přeshraniční spoluprací, moderní technická řešení využívaná v urgentní medicíně. Konference byla příležitostí k výměně zkušeností mezi zdravotníky.
- 28. – 29. 4. 2011 (Hejnice) Mezinárodní konference Přeshraniční spolupráce zdravotnických záchranných služeb v Euroregionu Nisa. (konference se věnovala problematice spolupráce zdravotnických záchranných služeb v Euroregionu Nisa.)
- Nákup čtyř specializovaných sanitek s pohonem 4x4 do oblasti polsko-českého příhraničí (dvě sanitky na české straně a dvě na polské straně – Świeradów Zdrój, Bogatynia, včetně vybavení).
- 16. 6. 2010 (Krásný les) Mezinárodní cvičení zdravotnických záchranných služeb a dalších služeb. Cvičení se zúčastnily týmy ZZS v Liberci, ZZS v Jelení Hoře, nemocnice SPZOZ ve Zgorzelci, HZS z ČR

- a Polska, Polského a Českého červeného kříže, Policie ČR a Letecké ZZS z Liberce. Obsahem cvičení bylo poskytnutí pomoci několika desítkám lidí, kteří byli zraněni v simulované nehodě autobusu, osobního vozidla a nákladního vozidla v obci Krásný Les u Frýdlantu.
- 17. 6. 2011 (Sieniawka) Cvičení záchranných složek. Cvičení se kromě zdravotnických záchranných služeb zúčastnili HZS a SDH, Policie, Pohraniční policie a složky zodpovědné za krizové řízení. (Jejich scénář předpokládá, že dispečer HZS ve Zgorzelci obdrží od dispečera Policie informaci o požáru v Sieniawce – pavilón č. 6 Ne-

- mocnice pro nervově a duševně choré.)
- Vydání polsko-českého slovník pro zdravotnický personál ZZS.
- Podpora vzdělávání dětí v oblasti první pomoci pořádáním školení pro žáky na různých úrovních výuky. (Např. projekt Učím se bezpečně žít.)

Plány do budoucna

Pokračovat v práci v oblasti přípravy návrhu řešení organizace průběžné spolupráce zdravotnických záchranných složek na území Euroregionu Nisa.

Pokračovat ve spolupráci v rámci Německo-polské letní akademie Záchranář-

ství v přeshraničním kontextu regionu Odry a Nisy v Bad Saarow, z hlediska řešení formálně-právních problémů přeshraniční spolupráce zdravotnických záchranných složek.

Připravovat k realizaci další společné projekty v rámci dostupných prostředků EU, mj. organizace společného školicího střediska pro přeshraniční záchranné zdravotnické služby ČR a Polska.

Připravit koncepci společných zimních závodů záchranných zdravotnických služeb Euroregionu Nisa. Koncepční a organizační práce jsou v plánu v letech 2011-2012. Realizace prvních závodů se předpokládá v lednu až únoru 2012.

Instituce, které dlouhodobě spolupracují v rámci skupiny: Maršálovský úřad Dolnoslezského vojvodství, Zdravotnická záchranná služba v Jelení Hoře, Nemocnice (Wielospecjalistyczny Szpital SP ZOZ) ve Zgorzelci, Zdravotnické středisko (Zespół Opieki Zdrowotnej) v Bolestawci, Zdravotnická záchranná služba v Liberci, Okresní úřad v Görlitz.

Mobilita studentů a překonávání jazykových bariér

Interkulturní vztahy v rámci Trojmezí by se nemohly optimálně rozvíjet bez účasti vzdělávacích a veřejnoprávních institucí.

HELENA NEUMANNOVÁ

Koordinátorka, Akademické koordinační středisko v Euroregionu Nisa (ACC)

Role vysokoškolských institucí v ERN

Přeshraniční spolupráce a její nositelé, euro-regiony, resp. kraje zapojené do práce euro-regionů, představují základní prvek evropské integrace. Jestli bude tento proces úspěšný,

je závislé na zdaru přeshraniční spolupráce. Stále více se totiž potvrzuje skutečnost, že klíčové sociálněekonomické procesy mají dnes často nejen tradičně národní, ale především regionální podobu.

Interkulturní vztahy v rámci Trojmezí by se nemohly optimálně rozvíjet bez účasti vzdělávacích a veřejnoprávních institucí. Vysokoškolské instituce jako poslední a nejvyšší články ve vzdělávacím systému jednotlivých zemí zde proto mají své nezastupitelné místo, neboť se významným způsobem spolupodílejí na utváření vědeckého, kulturního a ekonomického potenciálu regionu. V tomto ohledu sehrávají vysoké školy na území tří států zcela mimořádnou roli, neboť mají zvláštní zodpovědnost: Posílají do praxe vysokoškolsky vzdělané odborníky, z nichž velká část nachází uplatnění přímo v regionu a spolupodílí se tak na jeho budoucím rozvoji a na vytváření jeho infrastruktury.

Společné cíle

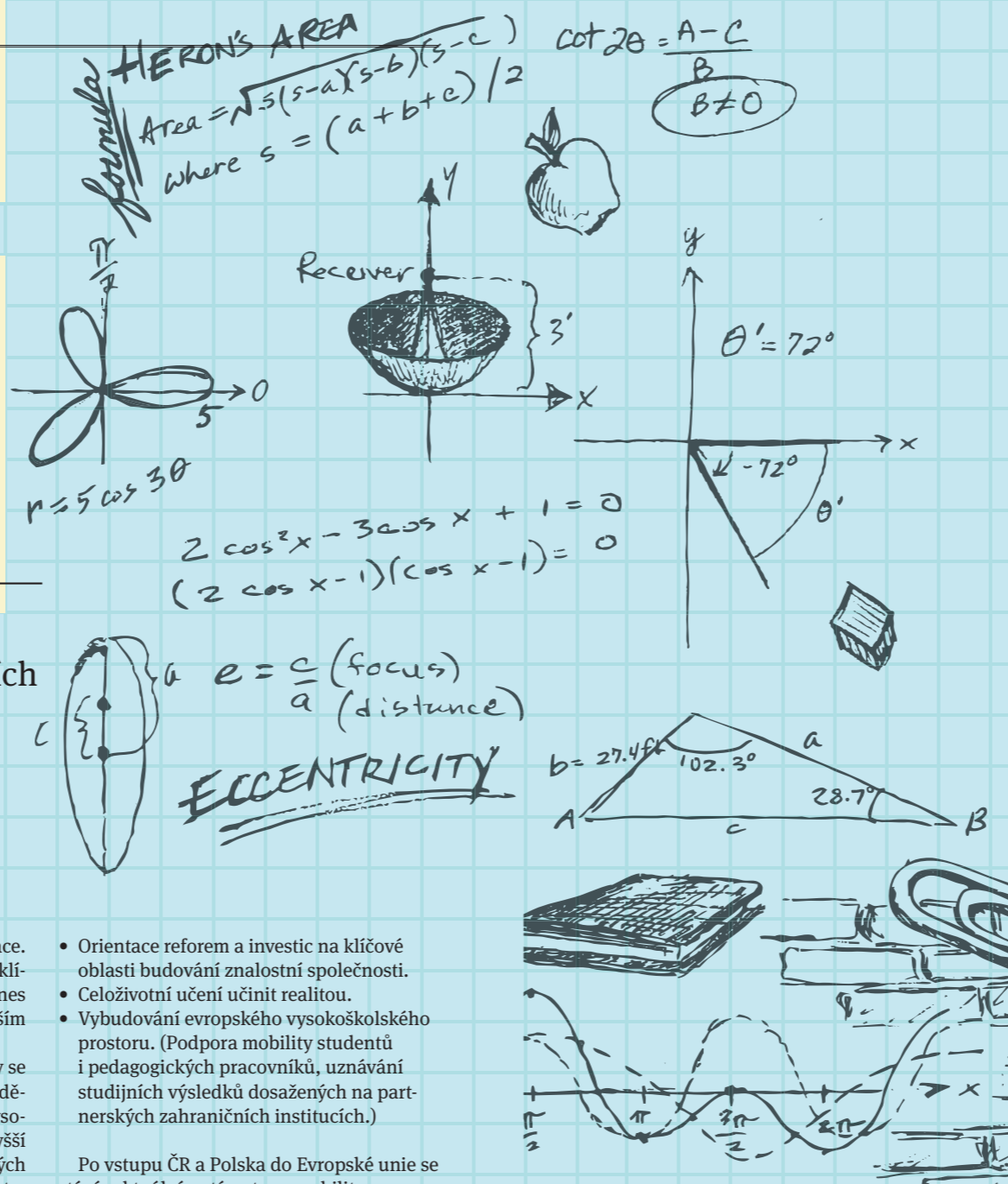
Euroregionální vysokoškolské instituce by měly sledovat společné cíle vyplývající ze společných zásad pro období rozvoje terciární sféry. Po podpisu Boloňské deklarace partnerskými zeměmi se jeví jako prioritní tyto cíle:

- Orientace reforem a investic na klíčové oblasti budování znalostní společnosti.
- Celoživotní učení učinit realitou.
- Vybudování evropského vysokoškolského prostoru. (Podpora mobility studentů i pedagogických pracovníků, uznávání studijních výsledků dosažených na partnerských zahraničních institucích.)

Po vstupu ČR a Polska do Evropské unie se stává aktuálním tématem mobilita pracovních sil a s tím související vzájemná srovnatelnost kvalifikací členských zemí. Němečtí podnikatelé patří k nejefektivnějším investořům v naší zemi a v našem regionu, a proto je překonání jazykové bariéry základním předpokladem pro dobré uplatnění v některém z hospodářských oborů.

Přeshraniční spolupráce vysokých škol v rámci ACC.

Koncepce spolupráce a mobility studentů a pedagogů je realizována prostřednictvím rektorátů a zahraničních oddělení jednotlivých vysokých škol. *Akademické koordinační středisko v ERN (ACC)* svou činností mezinárodní spolupráci rozšiřuje a doplňuje přede-

Vysoké školy působící na území ERN:

Technická univerzita v Liberci (ČR)

Hochschule Zittau/Görlitz (SRN)

Internationales Hochschulinstitut (SRN)

Politechnika Wrocławska, Zamiejscowy ośrodek dydaktyczny w Jeleniej Górze (Polsko)

Uniwersytet ekonomiczny we Wrocławiu,

Wydział gospodarki regionalnej i turystyki w Jeleniej Górze (Polsko)

Karkonoska państwowa szkoła wyższa w Jeleniej Górze

vším důrazem na aktivity euroregionálního charakteru.

ACC má sekretariát na Technické univerzitě v Liberci a jeho založení v roce 1991 bezprostředně souvisí se vznikem Euroregionu Nisa. Koordinuje vzdělávací, vědeckou a výzkumnou činnost pedagogických a odborných pracovníků vysokých škol, které působí v oblasti česko-německo-polského příhraničního území v Euroregionu Nisa.

Vlastní koordinační činnost ACC probíhá v rámci odborných pracovních skupin sestá-

vajících ze spolupracovníků jednotlivých vysokých škol. Jedná se o tyto skupiny: *Životní prostředí, Ekonomie, Technika, komunikace, Vzdělávání, aktivity studentů, Zdravotnictví a Kultura.*

Akademické koordinační středisko se od svého založení v roce 1991 podílelo na mnoha aktivitách, které mimo jiné přispěly i ke vzniku vzdělávacích institucí v ostatních částech euroregionu. Například má podíl na vzniku Internationales Hochschulinstitut Zittau (IHI), podíl na vzniku virtuální Nisa

University nebo má velký podíl Česko-saského vysokoškolského centra v Chemnitz (SRN).

Toto středisko se chce i do budoucna aktivně podílet na procesu společenských změn v Euroregionu Nisa a iniciovat další aktivity vedoucí ke zkvalitnění vzdělávacího procesu na vysokých školách v ERN.

tým

01	CHRISTOPH SCHURR	Lesy
02	JAROSLAV HRÁDEK	Čistá Nisa
03	ZBIGNIEW JAKIEL	Silniční doprava
04	HOLM GROSSE	Hospodářství
05	WOLFGANG MICHEL	Cestovní ruch
06	MARIUSZ WINZELER	Historie
07	JACEK JAKUBIEC	Ochrana památek
08	MACIEJ GAŁĘSKI	Ochrana před katastrofami
09	INES FABISCH	Rovné příležitosti
10	SŁAWOMIR BANASZAK	Statistika
11	REGINA GELLRICH	Školství
12	BÄRBEL WIENRICH, BLANKA KONVALINKOVÁ	Knihovny
13	VLADIMÍR VALENTA	Veřejné zdraví
14	BARTOSZ KOMADA	Zdravotnické záchranné služby
15	HELENA NEUMANNOVÁ	Školství, spolupráce vysokých škol v ERN

Skupiny expertů (EUREX) Euroregionu Neisse–Nisa–Nysa

Skupiny expertů (EUREX) Euroregionu Neisse–Nisa–Nysa se skládají z regionálních odborníků, kteří se vždy věnují dané konkrétní problematice. V současné době aktivně pracují skupiny pro tyto oblasti: Lesy, Silniční doprava, Železniční doprava, Krizový management, Veřejné zdraví, Cestovní ruch, Cykloturistika, Knihovny, Statistika, Historie, Památky a Školství. Jako projektové skupiny byly navrženy skupiny Voda–Čistá Nisa, Hospodářství – Cena za inovace a Podstávkové domy. Zcela samostatně fungují skupiny Malého trojúhelníku (měst Hrádku nad Nisou, Žitavy a Bogatynie). Mezi přeshraniční iniciativy, které nejsou řízeny sekretariáty Euroregionu Nisa patří Regionální plán nebo Spolupráce vysokých škol.

